

Előfizetési árak:

Egész évre... 8 kor.
Fél évre... 4 kor.
Negyedévre... 2 kor.

Egyes szám ára 10 fillér.

Előfizetés a kiadóhivatalban

MAROSUJVÁR

FÜGGETLEN POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Szerkesztőség:

Marosujvár, Mészáros tér 5.

Kiadóhivatal:

Veress József könyvkereskedése Marosujvár.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban árszabály szerint.

Felelős szerkesztő: FÜSSY JÓZSEF.

Fémek és szívek nemessége.

Hajdanában az volt a szokás, hogy háboru idején az emberek elrejtették, földbe ásták a pénzt meg az értéktárgyakat. Volt ebben valami okosság hajdan akkor, amikor — ellenségtől — a tatár, vagy a török elől kellett menekülni és az aranya ezüstneműek és pénzek számára nem volt biztosabb hely a föld gyomránál, Ámbár akkoriban is gyakran meg- esett, hogy az eldugott kincs gazdája nem került vissza az elhagyott hely- hez, vagy pedig rablóktól kifosztva találta meg azt.

Ma egészen más a világ sora. Ma takarékpénztárak és egyéb inté- zetek páncélszekrényekben tűz és tűz és tolvajlás ellen a legnagyobb biztossággal őrzik meg a vagyont; ma föl tudjuk, hogy a pénz csak a for- galom közvetítő eszköze és becsét neki — kívált, ha papírból van — egyesegyedül az állam hitele az állam létének a szilárdsága ad. Hiszen a Kossuth-bankot hiába őrizték hazafiak is meg hazaáruló muszkák is máig; nem volt ércfödözete és nem is lett soha.

A mai világban a legnagyobb oktalanság a papírpénzt eldugdosni. Hiszen a legrosszabb esetben, ha ugya- nis az ellenség lenne urrá fölöttünk, az nyilván a maga pénznemét kény- szeritené reánk, akkor a magyar állam megbuknék és nem volna, aki való- ságos aranypénzzel váltsa be a ban- kónak nevezett állami adósságlevelet.

Különösen eltévededett gondol- kozás pedig ma eldugdosni a pénz és egyéb értékes holmit azért, mert nin- esen is ellenség a mi hazánk áldott földjén és szentül hisszük, hogy nem is teszi be ide a lábát. Megbirkozunk mi diadalmasan a reánk törő hordák- kal és Magyarországról senkinek sem kellett s nem fog kelleni menekülnie, mint ahogy például a szegény gáca- országbeliek elfutottak hazulról.

Nálunk maga magára nézve is

az cselekszik a legbölesebben, aki a papír, ezüst, arany, bronz, nikkal, réz pénzt, vagy egyéb nemes fémből, főként aranyból való holmiját bankba teszi, badikölcsönkötvény vásárlására fordítja, a fémbeváltó intézetekhez viszi, egyszóval az általános forga- lomra bizza.

Ezen a magánérdeken felül áll pedig a hazafias szempont. A hábo- ruhoz nem csupán kardvas, vagy ágyúérc kívántatik meg, hanem ne- mes fém és pénz is minél nagyobb mennyiségben. A mi gunyos ellen- ségeink abban reménykedtek legin- kább, hogy azért fognak minket le- gyurni és tönkre silányítani, mert a világháboru rettenetes költségeit ők jobban bírják, mint a mi országunk. Nohát meg kell mutatnunk nekik, hogy ebben sincsen igazuk, hogy a magyarnak pénze is van ahhoz, nem- csak lelke és kardja, hogy megvédje a maga ezer esztendőket élt és soha senkitől el nem foglalható szent ha- záját! Mi nem csupán utolsó csepp vérig, hanem utolsó fillérig is védjük Árpád apánk áldott örökségét és átal- adjuk a gyermekeinknek, valamikép- pen kaptuk a szüleinktől — és a mi édes szülőföldünk bölcs kormányát nem hagyjuk kétségbe esni azon, hogy honnan vegye a mi hadseregektől körülfogott országunkban a megmen- tésünkre, a győzelemre kívántató pénzt.

A kormány hivalalos rendeletek- ben szolítja föl Magyarország lakos- ságát arra, hogy ne tegye félre is- meretlen zugokba gyümölcsözetlenül és veszendőleg a mindennemű pén- zét és arany holmiját, hanem adja oda a hazának, akitől kamatostul visz- szakapja és akitől minden ivadéka- nak jövőendő boldogulását várhatja.

Hát nyiljanak meg a szalmazsá- kok, harisnyák, földalatti gödrök és falak rejtekhelyei és ontsák oda az államnak a kincseiket! A pénzek és fémek nemességét vigye a legfőbb oltárra a magyar nemzet fiainak lé- lekben való nemessége.

Jegyezzünk a harmadik hadi- kölcsönre!

Uj idők jönnek.

A háborus zivatar zajában, hosz- szu szünetelés óta, rövid időközök- ben egymásután mindössze két poli- tikai nyilatkozat keltette fel figyel- münket. Mind a kettőt Roszner Ervin báró, a király személye körüli mi- niszter tette a minap képviselővé vá- lasztatása alkalmával. Első volt a programbeszéde, második az, a mellyel, mint már egyhangulag meg- választott képviselő, a mandátumát átvette választóitól. Mind a két be- széd perspektíva a jövőre. Hogyan kell majd elhelyezkednünk a háboru után, idehaza egymás közt, vagy egymással szemközt, helyesen, oko- san, bölcsen, egész ujonnan megépi- tendő sáncokban. Mert a régi, ósdi választófalak a világrengető nagy ágyudörgésben, mint Jerikó falai, ön- maguktól mind leomlanak. Régi jel- szavakelpenészedtek, Uj, friss levegő árad mindenfelé.

Ennek az uj, tisztító friss levegő- áramnak kell ajtót nyitnunk minden pártklub épületében. Erről szól a má- sodik beszéde is.

A maga elkülönzött választási dolgával foglalkozik ugyan, de a mi- ket mond: országos érdekű. Jelszava: legyen a pártok között önfegyelme- zés. És, mert a választáson vele szemben állott párt már tetteleg gya- korolta is ezt az erényt, hódol an- nak az ellenzéknek, mely szembehe- lyezkedett ugyan vele, de nem sze- mélyes ellenérzésből, hanem elvi szempontból. Mindazonáltal még az elvi szempontokra is van egy bátor szava: ne legyenek ezek az elvek a mult hagyományaiból való rozsdás maradványok. Uj, friss levegőnek nyissa meg minden párt a maga ab- lakait. A régi, dohos zugokat ki kell szellőztetni. Pláne felekezeti elvek



MIT KIABÁLTOK?

NÉVJEGYEK

legelegánsabb s legolcsóbb árakban készíttetnek

Füßy J. könyvnyomdájában Tordán.



MIT KIABÁLTOK?

alapján ne szervezkedjünk többé pártokká. Az ilyen „elvi“ álláspont ma már csak egy kellemetlen utóérzése egy régi rossz álomlátásnak. Felébredtünk. A háboru tüze, hazafiasságunk közös szent lángolása megtisztított bennünket minden tévelygő elfogultságtól. Nem akarunk többé boszorkányokat égetni. Sőtba minden középkoriaskodással . . .

Nem arról van szó: hogy Roszner azt mondta volna, hogy ne legyen ellenzék. Sőt inkább azt mondja: legyen. Ez az alkotmányos élet érdeke, legfőbb kritériuma. Ámde annak az ellenzéknek, amely jónni fog, be kell látnia, hogy a régi jel-szavak már csak ósdi maradványai egy elmúlt időnek, amely sem a jelennek, sem a jövőnek, sem kormányzói, sem törvényhozói, sem gyakorlati feladataival többé összefüggésben nem áll. Uj, szép idők, uj, szebb idők napja hajnalik ráunk. Minden párt igazodjék hát az uj időkhöz.

Ez Roszner beszédének rövid foglalata. Érdemes, hogy a háboruszaj közt is pihenő óráinkba magunkba mélyedve foglalkozunk vele, mert uj idők jönnek. Uj, friss levegő kell!

HIREK.

— **Cim és jelleg.** A király Anesini Viktor miniszteri számtanácsosnak a pénzügyi tanácsosi címet és jeleget adományozta. Anesini Viktor évekkel ezelőtt a marosujvári m. kir. főbányahivatalnál sőtárnok volt s innen került a miuizsteriumba, ahol kiváló tudása és szorgalma révén rövid idő alatt tekintélyes pociciót vivott ki magának.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter, a marosujvári m. kir. főbányahivatal mellé rendelt számvevősegnél Shindler Sándor számtisztet, jelen állomáshelyén való meghagyása mellett a X. fizetési osztályba, pénzügyi számellenőrré kinevezte.

— **Gróf Tisza István Gyulafehérvár diszpolgára.** A mint értesülünk Gyulafehérvár szab. kir. város képviselőtestülete gróf Tisza István miniszterelnököt a város diszpolgárává egyhangú lelkesedéssel megválasztotta.

— **Az állami tisztviselők drágasági segélye.** Félhivatalosan jelentik: A kormány a novemberi or-

szággyűlés elé terjeszti, hogy az állam összes alkalmazottait a drágaság miatt az eddiginél lényegesen nagyobb mérvű segélyben fogja részesíteni.

— **Házasság.** Szigethy Kálmán kir. telekkönyvvezető folyó hó 31-én tartja esküvőjét Simon Jolánnal Marosujvárt.

— **Alsófehérvármegye közigazgatási bizottsága.** folyó hó 13-án tartotta meg rendes havi ülését Szász József főispán elnökelete alatt.

A jelentések közül a tiszti főorvos jelentése bir nagyobb jelentőséggel, amely szerint: a közegészség a lefolyt szeptember hóban valamivel kedvezőbb volt, mint az előző hónapban. A születés és halálozási viszonyok a következők voltak: Élve született a vármegye területén 337 gyermek meghalt 541 egyén, — a lakosság fogyása 204 lélek. A heveny fertőző-betegségek közül a kolera, ronszó toroklób, vörheny, kanyaró, bárányhimlő, hasihagymáz és hökhurut fordult elő részint kisebbszerű járvány, részint pedig szorványosan. A vörheny Csombórdon és Tövisen nagyterjedelmű és súlyos lefolyású járvány alakjában uralkodott, minek következtében az iskolák és óvodák mindkét községben bezártak. A felsorolt heveny fertőző-betegségekben megbetegedett összesen: (72 + 120) 192, gyógyult 81, meghalt 19, ápolás alatt maradt 92.

— **A pótpiacok és rendőrség.** Megelégedéssel tapasztaltuk, hogy a pótpiacokról írt panaszunkra a rendőrség nap-nap mellett erélyes razzíát és felügyeletet gyakorol a zugutcákban és városvégeken. S itt különös dicsérrel kell megemlékeznünk Bardocz rendőrőrmesterről, aki nagy energiával a fáradságot nem ösmerő ambícióval jár el a közérdekében.

E helyütt azmban ismételt hang-sulyozzuk, hogy a háboru következtében leolvadt csekély rendőrségi létszámmal rendet teremteni teljes képtelenség; kérjük tehát a főszoigabirotságot, hogy a rendőrség intenzív támogatására a csendőrséget — legalább is a pénteki piacra — megfelelő számban kirendelni sziveskedjék.

— **Kötöke dälutánok.** Tordán, a Tordai Gazdasszonyok Egyesülete egy igen életre való, lelkes actiót kezdeményezett a kezdeményezett a hadsegélyezés érdekében Ugyanis az Egyesület — a katonák részére szükséges

meleg óvó ruhák (térdvédők, sálak stb.) nagyobb mennyiségben való előállítás céljából — u. n. kötöke dälutánokat szervezett, ahol aztán az Egyesület megbízottja a mintákat megmagyarázza s kívánt felvilágosítást az érdeklődőknek megadja. Torda város hölgyközönsége nagy lelkesedéssel és buzgósággal karolta fel ezt a lelkes eszmét s a kedélyes összejövetelek e hó 20-án már meg is kezdődtek. Reméljük, hogy a mi városunk hölgyközönsége is magáévá fogja tenni a Tordai Gazdasszonyok Egyesületének eme hazafias actióját s a hadsegélyezés hatatos előmozdítása céljából minálunk is megalakulnak a kötöke dälutának.

— **Réz—rekvirálás.** A legujabban kiadott honvédelmi min. rendelet értelmében a vörös réz, sárgaré, nikkell, bronz, vagy tombakból való tárgyak a hadsereg részére lefoglaltattak és a közigazgatási hatóság által átvétetnek. E célból külön szervezett fémátvételi bizottságok szerveztettek. Amint hallottuk Marosujvárt a fémbeváltást a Pap Simon cég vállalta magára.

— **A zsir maximális árát** — mint már közöltük — Marosujvárt a hatóság megállapította. Az ármegállapítás mi haszonnal sem járt sőt mi több — kétségbe ejtő helyzetnek lett az előidézője és oriási veszedelmet zudított a közönség nyakára. Marosujvárt zsirt egyáltalán nem lehet kapni. A háboru ezer kellemetlen mizeriája között tehát most a zsirhiány fenyegeti városunkat legjobban. A baj ott kezdődik, hogy a hatóság megállapította a zsir árát, de az élő disznó árának megállapításával adós maradt s így aztán — amint azt a legutóbbi pénteki heti piacon is tapasztaltuk — a spekulánsok és hizlalók rettentően magasra emelték a zsirdisznó árát. S miután a hentesek a jelenleg fennálló maximális ár mellett ezt az összeget nem tudják kiárulni, egyszerűen be-szüntették az egész mesterséget.

Ezt a nyolcezer lakosú várost meg kell menteni a zsirhiány szülte nyomortól és kell, hogy a hatóság most nagyon erélyesen és nagyon okosan aljon hivatásának magaslatán.

— **Elhalt száz éves asszony.** a napokban temették el a város matronáját. Az öreg asszonyt Muntyán Iléának hívták és ép kerek száz évet élt.

— **Szobatüz.** Az elmúlt héten Dr. Morariu Gyula helybeli ügyvédnél a konyhában felhalmozott forgács, — egy, a takaréktűzhelyből kipattant szikrától — tüzet fogott, amitől a konyhabutor egy része is meggyuladt. A tüzet szerencsére idejekorán észrevették.

Nyomtatványok!

Esküvői-kártyák, bál- és menyegzői meghívók jutányos árral és gyorsan készíttetnek.

Mindenmü iskolai- ügyvédi- jegyzői nyomtatványok jutányos árral kaphatók FÜSSY J. Könyvkereskedésében.

és minden nagyobb baj nélkül eloltották.

A marhakereskedés megszorítása vármegyénkben. A marha árának folytonos drágulása részben annak tulajdonítható, hogy élelmes marhakupecsek járnak be a megyéket, a falvakat és ami marhát találnak, azt minden pénzen összevásárolják. Amint értesültünk vármegyénkben az alispán rendeletet adott ki, hogy írják össze az eladni szánt marhaállományt s csak az előre bejelentett állományra adjanak ki marhalevelet; azokat a marhakereskedőket pedig, kiknek rendes iparuk nincs, tiltsák ki és engedélyt a kupecedésre ismeretlen idegeneknek nem adjanak. A házról-házra való vásárlást a háborus idő alatt csakis ipari engedéllyel ellátott mészárosoknak és henteseknek engedélyezzenek.

A 40—42 évesek behívása. A hivatalos lap közölte, hogy az 1873, 1874 és 1875 években született, vagyis a 40, 41 és 42 éves, alkalmasoknak osztályozott népfölkelők kötelesek 1915. november 3-án téli ruhába, jó lábbelibe öltözve, téli pokróccal és evőeszközökkel felszerelve a népfölkelési igazolványi lapjaikon jelzett kiegészítő parancsnoksághoz bevonulni és délelőtt 11 óráig pontosan jelentkezni. Ugyancsak nov. 3-án kötelesek bevonulni azon 40—42 éves és fiatalabb népfölkelők is, a kik már behívtak, de elszabadságoltattak, valamint mindazok, a kik önként léptek be a honvédségbe, vagy hadseregbe. A eséplőgépészek és fűtők bevonulása igazolt kérésre nov. 30-ig elhalasztatik. A bevonulási parancs ellen vétőket szigorú büntetés sújtja.

Az Érdekes Ujság harmadik évfolyamának utolsó negyedéhez érkezett. Aránylag rövid idő alatt mély gyökeret vert a magyar közönség lelkében, és ma már fogalom. Jelenti a lépéstartást az eseményekkel, az érdekességet, az illusztrációk kimeríthetetlen gazdagságát és szépségét, a látni-és olvasnivalók izlése csoportosítását és jelenti mindenekfelett a nyomdai kiállításnak olyan művészi nivóját, amintre idáig Magyarországon példa nem volt, de a külföldön is csak kevés. A magyar közönség méltányolta Az Érdekes Ujságnak ezt az uttörő jelentőségét, és kegyeibe fogadta ezt a képes lapot. Az Érdekes Ujság ezt a kegyet azzal az állandó törekvéssel akarta meghálálni és megőrizni, hogy mindig többet szebbet és érdekesebbet nyújt a közönségnek. Az Érdekes Ujság előfizetési ára negyedévre 3 korona 50 fillér. Az Érdekes Ujság előfizetési ára a Háborus Albummal együtt negyedévre 8 korona. Az Érdekes Ujság kiadóhivatala V., Vilmos császár-ut 78 sz. alatt van.

A hadisegélyt élvezők figyelmébe. A hadisegélyt élvező családok vagy családtagok kötelesek minden a családban beállott változást (születés, halálozás, stb.) a hatóságnak haladék nélkül bejelenteni. A bejelentés elmulasztását kihágásért súlyosan büntetik.

„Háborus Album” ezimű ajándékalbumra melyet a Pesti Napló előfizetői ingyen kapnak, külön tesszük figyelmessé olvasóinkat.

A háborus irodalom legkimagaslóbb, legszebb munkája ez a nagy eseményeket egybefoglaló pompás diszmuté, mely sok száz mély-nyomású remek képből a világháború minden mozzanatát maradandó emlékként megörökíti.

Az a titáni harc mely a csatatereken folyik s mely országok sorsát van hivatva eldönteni, oly rendkívüli eseménye a most élő nemzedéknek, hogy egy könyv, mely ezt a hatalmas küzdelmet a képek gazdagságával szinte szemléltetően eléénk tárja, történelmi becsülmű és egyetlen magyar család könyvespolcáról sem hiányozhat. A Pesti Napló minden ujlőfizetője a kiadóhivatalnál meg tudható feltételek mellett teljesen ingyen kapja ezt a rendkívüli, diszkötéses könyvet. A Pesti Napló előfizetési ára: negyedévre 8 kor. egy hónapra 2.80 kor. A kiadóhivatal, (Budapest, VI., Vilmos császár-ut 55.) kívánságra bárkinek küld mutatványszámot.

A Tábori csomagposta számos postahivatalnál megnyílt. Mindazoknak, kik a csomagolással nem akarnak sokat fáradni és a postahivatalnál a várakozással nem akarnak sok időt eltölteni, figyelmébe ajánljuk Dr. Keleti

és Murányi újpesti cégnek mai aktuális hirdetését.

— **Üzenetek.** Fatalis. Véleményével nem azonosíthatjuk magunkat s így cikkét sajnálatunkra le kell hagynuk.

Vidéki. Kéziratának közlése nem segítene a bajon, sőt nagyobb háborúságot okozna. Éltre való új eszmét kérünk, nem pedig ilyen százszorosított elcsépeelt dolgokat.

Több kéziratról a jövő számban.

Közönség köre*)

Távozásunk alkalmából mindazok, kiktől az idő rövidsége miatt, személyesen nem búcsuzhattunk fogadják legmelegebb búcsu üdvözlötünket

Mosóczyék.

Kiadó: FÜSSY JÓZSEF.

Megnyílt a tábori csomagposta,

megint lehet katonáinknak lysoformot, lysoform-szappant és fodormenta-lysoform-szájvizet küldeni.

Számos levél igazolja nekünk, hogy a lysoform-készítmények igazán nélkülözhetetlenek a fronton, ha tisztaságról vagy fertőtlenítésről van szó. Lysoformgyártmányaink az egész országban minden drogériában és gyógyszerárban egyforma áron kaphatók. Vásárlásnál vigyázzunk az eredeti csomagolásra és a védjegyre.

100 gr.-os üveg lysoform ára	---	---	---	---	K ---.90
Lysoform szappan darabja	---	---	---	---	K 1.20
Fodormenta-lysoform üvegje	---	---	---	---	K 1.60

Hogy azonban bárki fáradság nélkül nagyobb mennyiségben is küldhessen lysoform gyártmányokat tábori postahivatalokhoz, külön 5 kilós csomagolást vezettünk be.

Aki nekünk 20 koronát beküld,

annak szállítunk erős faládikába jól becsomagolva, bérmentve, 10 darab lysoform-szappant, 5 üveg lysoformot, 2 üveg fodormenta-lysoform-szájvizet, 1 körömkéfé; továbbá mellékelünk egy érdekes könyvecskét, melyben a fertőtlenítés könnyen érthető módon le van írva és egy „Kólera elleni védekezés” című füzetet. Fenti mennyiség egy személynek 4 hónapra elegendő.

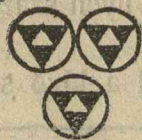
Fontos, hogy a katona címét, kinek a rendelő a csomagot küldeni kívánja, a legnagyobb pontossággal, olvashatóan közöljék velünk a postautalvány hátlapján, ugyancsak kérjük azt is megírni, hogy magyar, német, vagy cseh nyelvű használati utasítást mellékeljünk a csomaghoz.

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyár, Újpesten.

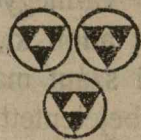
A KÖZELGŐ HOSSZU ÉS UNALMAS ESTÉKEN

legjobb szórakozást nyújt **EGY JÓ KÖNYV ELOLVASÁSA.** A legjelesebb írók műveit majdnem ingyen olvashatja, ha **VERESS JÓZSEF** könyvkereskedésének **KÖLCSÖN KÖNYVTÁRÁT** veszi igénybe. Egy könyvnek a kiolvasási díja egy hétre **10 FILL.**

Füssy József könyvnyomdája



könyv-, papir-, író-, rajz- és festőszer-
kereskedése Torda, Vallásszabadság-tér



Alapított
1867-ben.

Dombornyomású névjegyek, levélpapírosok és borítékok
szép és izléeses kivitelben, olcsó árak mellett készülnek

Telefon
34 szám

Készít:

irodalmi műveket,
tankönyveket,
folyóiratokat,
hirlapokat,
községi nyomtatványokat,
kereskedelmi, ügyvédi és iskolai
nyomtatványokat,
vonalzott üzleti könyveket,
számlákat,
árjegyzékeket,
báti és esküvői meghívókat,
eljegyzési kártyákat,
névjegyeket,
körleveleket,
gyászjelentéseket,
falragaszokat,
szórólapokat
és minden a könyvnyomdaiparban
előforduló munkákat izléeses és
hibátlan kiállításban, szolid árak
mellett.

Nagy raktár:

Gimnáziumi, polgári fiu- és pol-
gári leányiskolai, valamint elemi
iskolai könyvekből.

Író- és levélpapírokban, üzleti köny-
vekben, szépirodalmi művekben,
regényekben, ifjusági iratokban,
ima könyvekben, mesés könyvek-
ben, folyóiratokban, divatlapok-
ban, teljes író- és rajzkészletekben.



As „ARANYOSVIDÉK”

független politikai és társadalmi
lap kiadóhivatala.

Az „Aranyosvidék” Torda-Aranyos
vármegye legelterjedtebb lapja és
így a hirdetni akaró közönség
a legbiztosabb siker reményében
adhatja fel hirdetését az Ara-
nyosvidékbe. A hirdetések
díjai minimális áron vannak
számítva.

Főszolgabírói, körjegyzői, papi, ügyvédi, végrehajtói és iskolai nyomtatvá-
nyok nagy raktára. Hazai és helybeli képes lev.-lapokban nagy választék.